Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Stockholm. Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 39 (406) Fredagen den 27 september 1895. 8:de årg.

Prenumerationspris pr år:	Byrå:	Redaktör och utgifvare:	Ut ifningstid:	Annonspris:
Idun ensam ..... kr. 5: — Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5: — Iduns Modetidn., månadsuppl. » 3: — Barngarderoben ..... » 3: —	Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla postanstalter i riket.	FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: *J. Nordling.*	hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjadt tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Matilda Wrede.

I tidningarna omtalades för icke länge sedan en kvinna af hög börd, som lämnade ungdomens nöjen och hoflifvets glans, som uppoffrade sin förmögenhet, sitt arbete, sin tid, för att med hela sin själ hängifva sig i människokärlekens tjänst och hjälpa de fattiga på ön Rügen bosatta fiskarena.

Här hemma i Finland — så skrifver en af Iduns många finska vänner — hafva vi en kvinna, hvars lifsarbete mycket påminner om den nyssnämndas.

Såsom yngsta dotter till guvernören i Wasa län, skulle för *Matilda Wrede* säkert stått till buds nöjen, glädje, ett sorglöst lif samt alla de förfinade njutningar, hvilka konsten och literaturen erbjuda en begåfvad ande. Ung, intagande och älskad, skulle hon, såsom en god genius, kunnat lefva ett sorglöst lif, skyddad och omhuldad i skötet af ett varmt hem.

Men *allt* detta utbytte hon. Hon öfvergaf de tidsfördrif och nöjen, de sträfvanden och intressen, hvilka draga vår tids bildade kvinnor till sig; hon öfverlämnade åt andra dessa nöjen och dessa arbeten och valde sitt eget kall.

Hennes djupa ande var ej tillfredsställd af att utdela blott skärfvar, kände sig icke hugnad af att utströ *smulor* ifrån den offentliga barmhärtighetens rikliga bord åt de i hunger försmäktande; den ville gifva *allt*, som fanns att gifva.

Hennes späda hand grep då darrande om den tunga nyckel, som för henne öppnade våra eländigaste medmänniskors förvaringsrum, de dystra fängelsecellerna. Hennes öra, vandt vid harmoniska och af självbehärskning styrda ljud, hörde kedjornas fruktansvärda rasslande. Men hon vek likväl icke tillbaka. Hennes hjärta befallde henne, och hon lydde.

Hvad betyda väl den yttre nöd och brist, hvilken finnes i världen, mot det djupa elände, som ett människohjärta kan gömma? Den förra är kanske begynnelsen till det senare, men den förras aflägsnande botar icke alltid det senare. Den förra pressar ur ögat medlidandets tårar, då man på nära håll råkar skåda en sådan nöd; hvad skulle väl då icke ett godt, ädelt hjärta känna, då tio och hundrade förhärdade, i blodsskuld fallna människor framför detsamma yppa sin olyckas djupaste källor?

Vid aderton års ålder hade Matilda Wrede kommit till en lefvande kännedom om sin frälsare, hade blifvit »väckt», såsom man nämner det, och samma år (1883) inträffade en märklig händelse, hvilken blef vändpunkten i hennes lif, och hvilken hon betraktade som Guds särskilda fingervisning.

En ransakningsfånge sändes till hennes rum för att reparera dörrlåset. De skramlande fotjärnen uppväckte hos henne motvilja och fruktan — men också en lefvande medkänsla, så att hon icke kunde underlåta att tilltala mannen. Denne uppmanade henne ifrigt att besöka fängel-

Hvad rätt du tänkt, hvad du i kärlek vill,
Hvad skönt du drömt kan ej af tiden härjas,
Det är en skörd, som undan honom bärgas,
Ty den hör evighetens rike till.

Viktor Rydberg.

serna för att med dessas arma invånare vänligen tala om sin tro — och hon lofvade det.

En natt såg hon en syn, så lefvande, att hon icke med bestämdhet kan säga, om denna syn var en verklighet, ett inbillningsfoster eller en dröm. En fånge stod i sina tunga järn vid rummets dörr, närmade sig under bojornas skrämmande rassel med ljudlösa steg, stannade alldeles invid bädden och betraktade henne med en ångestfull, stum och bönfallande blick, så ångestfull, som om den ville uttala det bottenlösa elände, en människosjäl kan hysa, och så trugande som en döendes sista bön om tillgift. Den gråa fångdräkten syntes tydligt i månskenet, bojornas rassel hördes åter, då mannen vände sig mot dörren och långsamt lämnade rummet.

Denna händelse gjorde ett bestående intryck på Matilda Wredes känsliga sinne. Hon tvekade visserligen ännu, hon tviflade på sin egen förmåga, på att hon, så ung och oerfaren som hon var, skulle kunna utföra ett så stort arbete. Hon vakade och bad . . . Vägen syntes henne tydligt utstakad, hon behöfde icke fara till det aflägsna Afrika och Kina för att söka sig ett arbetsfält; barn af hennes eget folk, finska bröder och systrar voro i behof af hennes hjälp. Och hon fattade sitt beslut.

I tolf år har hon nu arbetat, lindrat fångarnas tunga dagar, tröstat, uppmuntrat, uppväckt tro och hopp i hopplösa sinnen, tändt ljus och frid i mörka och förhärdade hjärtan. Alltid i rörelse, från den tidiga morgonen till den sena kvällen, går hon under sin vistelse i Helsingfors från fängelse till fängelse i det hopp, att något frö, som hon sår, måtte gro, växa och skänka en ljusare och renare framtid hos den, i hvilkens hjärta det fallit.

På statens järnvägar har hon fribiljett och kan sålunda färdas från öster till väster, från norr till söder till alla Finlands fängelser, när helst hon från dessa eller i sitt eget hjärta hör den kallande rösten.

Mycket har hon utan tvifvel verkat. Genom hennes inflytande hafva de mest förhärdade brottslingar bekänt sina illgärningar; och man kan väl föreställa sig, huru smärtsamt det måtte hafva berört henne, då man någon gång förnummit, huru den bättring, som i dem försiggått, var blott en öfvergående sådan, och huru de sedermera åter fallit. Men hennes älskande hjärta är dock genast färdigt att förlåta och att ila till deras sida, visst därom, att också för dem ännu dagen gryr.

Ett bevis på den samvetsgrannhet, hvilken hon ådagalägger i sitt arbete, är följande händelse:

Hon hade en gång lofvat medtaga vägkost och en bibel åt en fånge, som skulle flyttas till Åbo länsfängelse. Men huru det var, fick hon, när hon kl. 9 kom till stationen, höra, att fången redan med 8-tåget var afsänd till Rühimäki station. Med sorg tänkte hon på, huru besviken fången skulle känna sig, då han ej hade fått af henne denna sista hälsning, som hon så säkert hade lofvat honom. Hvad var att göra? Hon skyndade, utan att betänka sig, på det just afgående tåget och fann äfven sin fängslade vän på Rühimäki station.

Utan att tänka på sin möda, har hon alltid varit färdig att skynda till dessa samhällets olycksbarn, ty hon vet, att hon bereder dem glädje, att hon med sin milda hand kan från deras hjärta skingra hatets och bitterhetens moln.

Och detta är en tillräcklig belöning.

En ung moder.

Kvittren sakta, fåglar alla,
susen varligt, sommarfläktar,
låten daggens droppar falla
tyst i blomsterkalkens nektar!
Stån på riddarvakt kring huset,
träd med fruktbehängda grenar!
Värld, som larmar, dämpa bruset
här vid dessa tröskelstenar!

Ty i rummets solskensfloder,
trött af lycka, trött af smärta,
hvilar, blek, en fager moder
med sitt barn invid sitt hjärta.
Helga tystnad, friden vakta,
att hon slummerns balsam äger!
Ljusa drömmar, gliden sakta
kring den unga moderns läger!

Tusen tankar genomfara
hennes själ i dvalans stunder,
söka fåfängt att förklara
detta stora, ljufva under:
lif af hennes lif, som andas,
blick, som ler i stum förtjusning
och för hvilken dagen randas
i en praktfull morgonljusning.

Medan hennes händer följa
hårets blonda silkesvågor,
som den lilles hjässa hölja,
gör hon tusen skilda frågor,
låter svaga ögat spana
hän mot än ej röjda kosor
för att se, om piltens bana
strös med törnen eller rosor.

Ack, där böljar endast dimman,
hvilken ingen skiftning äger!
Men uti den sälla timman
hennes hjärtas instinkt säger,
hvar den fagra stigen grönskar
mellan lyckans gyllne stoder;
allt hon hoppas, allt hon önskar,
eljes vore hon ej moder.

Är hans öde omildt skrifvet,
bida kval i alla skiften,
vill hon gärna offra lifvet
för att plåna ut den skriften.
Skänkas honom guld och lycka
och åt henne endast smulor,
vill hans hand hon ödmjukt trycka,
kyssa spåren af hans sulor. —

Stora kärlek, ädelt sprungen
fram ur kvinnans rika hjärta,
blir du sargad eller stungen,
stärks du blott af denna smärta!
Klarast flammar offerlågan,
när du, tynga af kval, ses digna.
Blott en mor har den förmågan:
älska, lida och välsigna.

Ernst Högman.

"Storskola" eller "vinkelskola"?

Det har blifvit ganska vanligt, att föräldrar för att undandraga sina barn, i synnerhet flickorna, »storskolans många fördärfliga inflytelser» låta dem, åtminstone några läsår, gå på s. k. »små kurser».

Om själfva de motiv, som leda föräldrar att ej sätta in sina barn i de kasernlika storskolorna, torde i allmänhet ej vara annat än godt att säga. Det har talats och skrifvits oändligt mycket om svårigheterna, för att ej säga omöjligheten af att i ett läroverk, där hvarje klass räknar 25 à 30 elever, på ett fullt tillfredsställande sätt tillgodose barnens andliga utveckling. Och jag är ej nog förmäten att ett ögonblick tro, det jag skulle kunna ställa upp några nya synpunkter i denna så omständligt dryftade fråga. Vi veta mer än väl, att det fordras präktiga lokaler, idealiska lärarekrafter och — utmärkta barn, för att i en skola med massklasser lärjungarna skola sättas i tillfälle att, så som sig bör och utan att taga skada till sin hälsa, tillägna sig den andliga föda, som där bjudes dem. Verklig hänsyn till hvarje barns begåfning och individualitet kan ändock aldrig tagas i en dylik skola. Kamratlifvet på ett ställe, där så många olika element äro sammanförda, måste ju, äfven det, gifva anledning till oro och farhågor.

Allt det där har nu flertalet föräldrar klart för sig; men när det gäller att välja sätt att förskona sina älsklingar från de faror af olika slag, för hvilka de skulle blifva utsatta i en stor skola, kasta många af dem sina barn ur askan i elden. Vanligen går det så till att några familjer slå sig tillsammans och bilda en liten kurs för sina i skolåldern varande barn. Men hur anordnas i allmänhet dylika kurser? Jo, till lärarinna tages en ung flicka, hvars hela underbyggnad för det ansvarsfulla kallet består i en mer eller mindre väl afslutad skolkurs och som *fullständigt saknar pedagogisk utbildning.* Denna lärarinna läser nu åtskilliga, ja, om kursen är liten, alla ämnen med skolans elever. »Att lära små barn läsa, skrifva och räkna samt litet historia, geografi etc. måtte väl ej vara någon konst,» har jag många, många gånger hört i öfrigt kloka föräldrar yttra. Behöfver den unga lärarinnan hjälp vid skötandet af skolan, så tages därtill ofta en person, lika oerfaren som hon själf.

Något särskildt skolrum anskaffas icke, för att nu ej tala om pulpeter, gymnastikredskap och åskådningsmaterial af allehanda slag. Ett vanligt bord och stolar, en större karta, t. ex. öfver Afrika, några bläckhorn och i allra bästa fall en »svart tafla» — se där utrustningen! (Man får vid åsynen af dylika skolor en osökt påminnelse om beskrifningen på hur det för ett tiotal af år sedan gick till att sätta upp turisthotell i Norge. Ägaren af en bondgård behöfde blott hänga upp en stor skylt, sätta

en flaska engelsk pickles i fönstret samt skaffa sig blanketter till räkningar, och så var hotellet färdigt.) Jag har reda på ett par vinkelskolor, där läsrummet är genomgångsrum till den öfriga våningen; en sådan anordning måste ju ha till följd, att barnen allt emellanåt distraheras. Besökande komma, som visserligen »inte för allt i världen vilja störa lektionen», men naturligtvis måste de få hälsa på lärarinnan, d. v. s. prata minst fem minuter. Det ligger i sakens natur, att disciplinen i en sådan skola ej blir den bästa.

Resultaten af den undervisning och den uppfostran, som lämnas i dylika vinkelskolor, falla ohjälpligt igenom vid jämförelse med dem, som åstadkommas i storskolorna, där undervisningen skötes af i sina ämnen fullt hemmastadda, pedagogiskt utbildade lärare och lärarinnor och där sträng disciplin är rådande.

Men man står ju då här emellan ett Scylla och ett Charybdis! Ja, visserligen. Och det vore önskligt, att denna lilla uppsats gåfve anledning till yttrande i ämnet af däruti kunniga personer. Min mening är den, att ett visst slags storskolor och ett visst slags vinkelskolor i väsentlig mån uppfylla alla de rimliga fordringar, som i våra dagar ställas på barnaundervisningsanstalter. Jag syftar på sådana storskolor, där antalet elever inom hvarje klass är begränsadt till 10 à 12, och där parallelklasser inrättas, då detta af behofvet påkallas. I Stockholm finnas redan ett par dylika skolor; antalet klasser i den ena af dessa är, om jag ej missminner mig, 30. Vid sådana läroverk åtnjuta eleverna alla de fördelar en väl organiserad storskola ovillkorligen erbjuder, men befrias till stor del, därigenom att elevantalet är begränsadt, från den mest betydande af de olägenheter — individualitetsdödandet —, som storskolorna under vanliga förhållanden äro behäftade med. — Skall en vinkelskola med fördel ta upp striden med en på små klasser fördelad och i öfrigt väl anordnad storskola, så bör den förses med goda, fullt kompetenta lärarekrafter, ett eller om så behöfves flere stora, sunda och ljusa skolrum samt tidsenlig och riklig skolmaterial. En på så sätt inrättad skola, som framför de större läroverken har den fördelen att eleverna till densamma utväljas, är kanske den bästa skolform man hittills kunnat uppvisa. Men den är *dyr* att underhålla och kan således bestås endast de barn, hvilkas föräldrar lefva i mycket goda ekonomiska omständigheter och tillika inse, att de ej kunna använda sina penningar bättre än att bereda sina barn tillfälle till den bästa möjliga kroppsliga och andliga utveckling. ***Erk.***

I ateliern.

En äktenskapsscen

af

Max Hirschfeld.

(Han sitter framför ett bord, på hvilket ligger en skissbok, tuggar på en blyertspenna och sneglar på sin fru, som sitter vid fönstret, sysselsatt med ett broderi.)

Han: Du kunde så bra hjälpa mig, Lucy!

Hon: Du vet, att jag ogärna sitter modell, men jag kan ju inte hindra dig, om du vill rita af mig.

Han: Det är inte tillräckligt, kära barn, du måste ta på dig en riktigt grym min, liksom om — — —

Hon (ironiskt): Hur mycket betalar du då pr timme?

Han: Du vill inte!

Hon: Nej, nej, nej!

Han (efter en paus, långsamt): Det finns hustrur, som äro sin man ett stöd, men du — hm! hm! Om jag hade anat allt för ett år sedan —

Hon: Så hade du inte gift dig, eller hur?

Han: Just det, ja!

Hon (häftigt stucken): Det skall väl ändå bara vara skämt! Hvem var det, som inte gaf sig någon lefvande ro, förrän hans böner blefvo hörda? Var det jag kanske?

Han: Så farligt var det väl ändå inte. Visserligen var jag blind nog att lägga mig ut för dig, fastän jag bara behöfde sträcka ut handen för att få fröken von Schnitzel.

Hon (skjuter broderiet åt sidan och reser sig): Den gamla afskyvärda koketten!

Han: Inte så värst gammal och inte så värst afskyvärd, men rik, mycket rik.

Hon: Fy, Hans, det är taktlöst, i högsta grad taktlöst. Du förebrår mig indirekt min obetydliga hemgift. Det skulle vi minsann alls inte märka, om du förtjänade mer — —

Han: Nu är det du, som är taktlös.

Hon: Naturligtvis, om jag säger sanningen, som du inte tål höra, så är det taktlöst, men rätt har jag i alla fall. Det går knappt till här i huset, mycket knappt.

Han: Det är inte mitt fel, min förtjänst är ganska tillräcklig. Jag arbetar för de förnämsta illustrerade tidskrifter, och mina teckningar bli öfverallt gärna mottagna. Men när man inte har den minsta aning om sparsamhet, som du, när man försummar hushållet och bara har sinne för flärd och nöjen — —

Hon: Och det säger du mig? (Hon sjunker snyftande ned på stolen och pressar näsduken för sitt ansikte.)

Han (blir orolig, kastar en mycket ömblick till henne och vänder sig bort, så fort hon tar näsduken från ansiktet).

Hon (torkar hastigt sina tårar och springer upp): Jag skulle inte ha någon aning om hushållning? Har du inte alltid berömt mig, för att jag så bra håller samman det hela? Flärd och nöjen? Ända sedan vi gifte oss, har jag bara köpt mig en enda ny klädning och — — (I samma ton fortsätter hon att försvara sig. De blixtar, som ljunga ur hennes ögon, skulle formligen förkrossa hennes man, om denne icke föredroge att sysselsätta sig med sin teckning och endast då och då kasta en forskande blick på sin fru. Hon hotar att gå »till mamma» och aldrig mer komma åter. Redan lägger hon handen på dörrvredet, då mannen vänder sig om och säger med mild stämma: »Lucy!»)

Hon: Hvad är det?

Han: Det var inte så illa menadt!

Hon: Åh, därmed kan du inte godtgöra dina stygga ord.

Han: Det var orätt af mig, jag ber dig om förlåtelse.

Hon (kallt): Nej, det är bättre, att jag går och lämnar plats — åt fröken von Schnitzel.

Han: Tala inte om den där fågelskrämman. Man bör väl ändå förstå sig på skämt.

Hon: Var allt det andra också skämt?

Han: Oöfverlagdt åtminstone. Du vet, att i den första hettan säger jag mycket, som jag sedan inte vill stå för. (Ehuru hon är motsträfvig, omfamnar han henne och trycker en kyss på hennes kind.)

Hon: Lofvar du mig —

Han: Allt.

Hon: Att sådana scener aldrig mer få förekomma?

Han: Aldrig mer.

Hon (håller fram sin hand, som han ifrigt kysser).

Han: Och visa mig nu igen ditt gamla vänliga ansikte.

Hon (visserligen allvarsam, men ej längre ond): Längre fram. (Hon sätter sig på nytt vid fönstret och återtar sitt arbete.)

Han (tar upp en hundra kronesedel ur fickan och viftar med den): Se bara!

Hon (gladt): Ack, Hans!

Han: Ja, den fick jag i morse för ett arbete, som jag lämnade för flere veckor sedan. Därför skola vi i dag fira vår bröllopsdag.

Hon: Vår bröllopsdag är ju först i nästa månad, den 29 oktober.

Han: Och i dag är det den 29 september, alltså fira vi vårt elfvamånaders jubileum. Vi gå och äta middag på en treflig restaurant —

Hon: Och så på kaffekonserten —

Han: Och i kväll på teatern, på operan!

Hon: Det är ändå ett par småsaker till, jag skulle önska mig —

Han: Säg bara, jag går in på allt.

Hon: Jag behöfver sedan länge en ny hatt; i fönstret hos Kronas ligger en så förtjusande — rosa och svart — (Hon uppräknar med strålande ansikte utförligt alla sina önskningar, medan han åter sysselsätter sig med sin teckning och endast då och då ser upp och nickar. Slutligen reser han sig, tar två skisser från bordet och räcker henne dem.)

Hon (förbluffad): Det — är det — jag —

Han: Bägge gångerna. Den ena gången som »huskors», den andra gången som »hemmets ängel». Det är pendanter.

Hon: Den scen, som du spelade med mig, var alltså bara — —

Han: Komedi, min ängel, komedi! På allvar skulle jag inte haft hjärta att så bedröfva dig. Men ett par så ypperliga modeller kunde jag inte ha letat upp i hela världen.

Hon (en smula förtrytsamt): Det var inte snällt af dig, Hans.

Han (trycker sedeln i hennes hand): Nu ge vi oss i väg.

Hon (något blidkad): Nå ja, gärna för mig!

En liten visa,

hvilken allmänt sjöngs i vårt land, då farmor och mormor voro unga, då guitarren var det dominerande instrumentet, då man vare sig i familjkretsarna eller i en svärmisk ensamhet, »när månen vandra' på himlen blå och titta' in genom rutan», stämde upp de smått sentimentala, men melodiösa och lättfattliga melodierna af Mathilda Montgomery, Emilie Holmberg eller Petter Cronhamn, började så här:

Nog vet jag hvad jag ville vara...

Bevis för att visan på 1830- och 40-talen var populär äfven i ordets vidsträcktare mening är att densamma då ofta upplades i så kalladt skillingstryck och med visgubbar och andra dylika vandrande trubadurer kringspreds på landsbygden. Den under satta signaturen *Euphrosyne* har ledt flere bland hrr litteraturhistorici till anta-

gandet, att den bekanta skaldinnan fru Julia Nyberg, född Svärdström, hvilken, som man vet, skref under denna signatur, varit författarinna till visan i fråga.

Så var det imellertid icke: — författarinnan till »Jag vet nog hvad jag ville vara» var icke gamla fru Euphrosyne, utan en ung fröken... riktig fröken!... Euphrosyne.

Nu är nog visan glömd, utom kanske af några åldriga, bland hvilkas ungdomsminnen de enkla, känsliga orden däri till den enkla, känsliga melodien af »Söderländskan i Norden» ibland tona fram.

Måhända intresserar det »sena tiders barn» att läsa denna visa, och den följer här nedan. Vi funno just häromdagen, att den allra första gången stod tryckt för nu jämnt 60 år sedan eller i tidningen Skånska Correspondenten 1835.

Hvad, hvar, hur?

Till * * *

Jag vet nog, hvad jag ville vara:
en liten blå förgät-ej-mig.
Fast stum, jag skulle dock förklara,
hur innerligt jag älskar dig.
Och kanske göt du, för min kärleks skull,
en gång en tår på lilla blommans mull.

Nog vet jag, hvar jag ville vara:
ack! i ditt hjärta, i din famn.
Där skulle jag till himlen fara
i saligheter utan namn.
Glad dog jag där för härjarvingens fläkt,
om ock jag aldrig blef till lifvet väckt.

Nog vet jag, hur det borde vara:
du skulle blott tillhöra mig
och på mitt hjärtas fråga svara:
»jag evigt, evigt älskar dig.»
O, dessa enkla, dessa ljufva ord
mig skänkte himlen re'n på denna jord.

Förutom denna visa offentliggjorde *Euphrosyne E—g* — hvilken icke finnes nämnd i Leijonhufvud & Brithellis bok om Kvinnan inom svenska litteraturen — i nämnda tidning samma år tre andra poem.

Två af dem äro obetydliga, men det tredje, det här nedan meddelade, torde man finna skulle ha hedrat äfven vida större och mer bekanta skalder.

Vesuvius.

Du Ætnas jättebroder! ha då åren
ej mäktat lugna barmens vilda strider?
Är det vid minnen som det inre lider?
Har du ej än lagt hjärtats hopp på båren?

Din dystra panna bär ju troget spåren
af sorger sedan längst försvunna tider,
och då din blick mot Ischias stränder skrider.
din suck förbränner blommorna och våren.

Dig och din brud åtskiljde hafvets vågor,
som sig mot hennes barm melodiskt bryta
och hviska till den sköna ömma frågor.

Ibland hon genom natten hör dig ryta
och gläds och hoppas då, att dina lågor
väl skola innan kort ert fängsel bryta.

Om henne, ur hvars tjuguåriga hjärta dessa vackra sånger spirade fram för att sjungas, glädja och — glömmas, veta vi intet mer än att hon hette *Euphrosyne Ehrenborg*, var född den 7 september 1815, dotter af majoren Salomon Ehrenborg och hans maka Elisabeth Ehrenborg, blef i Vankifva kyrka 1842 gift med d. v. kornetten vid Skånska husarerna Karl Kuylenstjerna samt dog den 21 oktober 1861 å Susegården i mellersta Halland.

Birger Schöldström.

"Om jag gjorde rätt..."

»Om jag gjorde rätt, så skulle Lillan få smäll nu.» »Nu borde du med rätta ha en ordentlig aga.» »Om jag nu gjorde rätt, så skulle du få sitta inne hela dagen.» Se där välbekanta uttryck, hämtade från ett visst slags uppfostringsmetod.

I synnerhet de föräldrar, som lyckliggöra sina små med förbud och befallningar i oändlighet, måste esomoftast ta sin tillflykt till sådana där villkorliga uttalanden. Öfverträdelser skola naturligtvis vara belagda med straff, det ha föräldrarne klart för sig. Men när nu barn oupphörligen stöta på ett »du får inte», så är det oundvikligt, att de, i synnerhet sådana som äro begåfvade med ett lifligt lynne, *ganska ofta* öfverträda förbudet samt glömma att iakttaga gifna befallningar. Och hur går det då i allmänhet med bestraffningarna? Jo, dels blifva föräldrarne trötta och slappa vid detta ideliga straffutdelande, dels hindras de af åtskilliga andra omständigheter att hålla på därmed, och barnen — slippa gång på gång undan. Men förbuden upprätthållas i alla fall: föräldrarespekten får kännbara stötar, och barnens rättskänsla allvarliga knuffar. Emellertid gäller det för föräldrarne att retirera med bibehållen krigsära och i någon mån fredadt samvete. Och det är då som detta: »Om jag gjorde rätt» tillgripes — det offret lägger man på rättvisans altare, och så känner man sig belåten.

Hur orätt gör man emellertid icke både sig själf och barnen med ett dylikt handlingssätt! För dessa senare lägger man ju rent af ut snaror att försöka vara olydiga än en gång. Och i fall man denna nästa gång tar steget ut och straffar förseelsen, så blir detta straff i barnets ögon, ej ett utslag af *rättvisa*, utan af *godtycklighet* och beroende af faderns eller moderns lynne för stunden.

Detta tillvägagående, att låta barnen endast *höra*, hvilket straff de gjort sig skyldiga till, har onekligen en tragikomisk sida. Denna belyses, tyckes det mig, på ett utmärkt sätt af slutrepliken i följande lilla verklighetsskildring.

En liten flicka hade en god vän på några dagars besök hos sig. En gång under leken råkade barnen smutsa ned sina förkläden. När den hemmavarande flickans moder fick se detta, sade hon: »Om jag nu gjorde rätt, så läte jag er gå med de där förklädena hela dagen.» Den främmande lilla tösen såg mäkta bekymrad ut — hon var van vid, att rättvisan skulle ha sin gång — men kamraten tröstade henne med följande ord: »Det är inte så farligt; mamma säger bara så där; hon *brukar just aldrig göra rätt.*» (!)

Villigt erkännes, att det kan vara både tröttsamt och tidsödande att genomföra den bestraffande delen af uppfostran, och att det således kan ligga en frestelse till att komma ifrån den genom att låta barnen åtminstone *höra*, hvilket straff de med rätta borde undergå. Vi nämnde i början, att för denna frestelse falla i synnerhet de föräldrar, som genom massor af förbud locka sina barn till olydnad. De däremot, som ej kringgärda det uppväxande släktets naturliga frihet mer än som är absolut nödvändigt, som icke af rent *godtycke* uppställa en mängd fordringar, dem de hvarken ha makt eller tid att upprätthålla, de ha i mycket högre grad förmåga och tillfälle att låta straffet orubbligt träffa den brottslige. Och när de någon gång, på väl grundade skäl, som då böra anges för barnen, efterskänka ett straff, så veta dessa mer än väl, att föräldrarnes vilja och förmåga att upprätthålla det ifrågavarande förbudet ej på minsta vis rubbats.

Inga andra allmänna förbud borde gifvas barnen än sådana, som ha moraliska, naturliga och praktiska skäl för sig; *godtycket* borde aldrig få råda i denna för deras karaktärsutveckling så väsentliga sak.

Förbud af det rätta slaget äro i allmänhet ganska lätta att upprätthålla; flertalet af dem ha nämligen inom sig en lefvande kraft att upprätthålla sig själfva, på så sätt att öfverträdelsen af dem med orubblig konsekvens medför sitt gifna bestämda straff.

Ställ upp för barnen så få förbud som möjligt, men håll strängt på dessa; låt dem lida de naturliga straffen för sina öfverträdelser, och låt dem ej tidt och ofta få röna, att far och mor ej göra rätt vid deras uppfostran, och att de till på köpet äro fullt medvetna om denna sin uraktlåtenhet.

V—na

Från Iduns läsekrets.

Ett barbariskt mod.

Modet att begagna uppstoppade fåglar såsom prydnader å damtoaletter kan med rätta kallas barbariskt. Ordföranden i Hessiska djurskyddsföreningen rektor C. W. Peter benämner det ock: »*Det skändligaste bland moder*». Den från 1894 års djurskyddskongress i Bern kände teologen d:r Carl Landsteiner kallar det: »*Det grymmaste bland moder*». I Tyskland finnes en förening, som har till uteslutande syfte att motarbeta detta mod, och från sistnämnda land har till Sverige ingått en enträgen uppmaning om medverkan till stäfjande af den småfåglarnas ödeläggelse, som genom ifrågavarande mod åstadkommes. Mot bruket att bära uppstoppade fåglar har ock förut en rätt liflig agitation här ägt rum. Sv. allm. kvinnoföreningen till djurens skydd utsände år 1887 ett upprop till Sveriges kvinnor, med en varm bön att de måtte afstå från dylika prydnader. Anteckningslistor cirkulerade, och å dem tecknade sig omkring 1,000 kvinnor med förbindelse att söka motverka ifrågavarande mod. Främst bland de tecknade stod den numera hädangångna ädla furstinnan, prinsessan Eugénie.

Allt detta oaktadt offras ännu alltjämt millioner små älskliga varelser för att tillfredsställa ett dåraktigt mod, hvilket dessutom är för hälsan skadligt, enär för fåglarnas konservering gift måste användas. Ett formligt utrotningskrig föres mot fåglarna, hvarigenom jämvikten i naturens stora hushållning på vida sträckor af jorden rubbas och skade-insekter och larver få obehindradt grassera.

Vi veta mer än väl, att modet är allsmäktigt, att det är en tyrann, för hvilken de flesta böja sig; men vi vilja dock gärna hoppas, att hvarje ädel kvinna, som behjärtar hvad vi ofvan yttrat, skall med nöje afstå från en i allt fall tvifvelaktig prydnad och jämväl i sin mån försöka förmå andra därtill. Först när dessa prydnader icke finna afnämare, komma de nämligen att försvinna ur handeln.

Anteckningslistor för dem, som vilja medverka härtill, finnas utlagda hos hrr Looström & C:o, Bazaren å Norrbro; C. E. Fritze, Gustaf Adolfs torg, samt H. Sandberg, Sturegatan 8, där äfven list-blanketter tillhandahållas för dem, som vilja medverka till samlande af ett stort antal namnunderskrifter.

Stockholm i september 1895.

Styrelsen
för Svenska allmänna kvinnoföreningen
till djurens skydd.

Kvartalsprenumeranter

erinras om nödvändigheten att nu ***omedelbart*** *förnya prenumerationen för oktoberkvartalet, som begynner med nästa nummer, hvilket bland annat medför det* ***synnerligen eleganta julnumret*** *med den intresseväckande artikeln*

"Hemmet i konungaborgen".

Pris för sista kvartalet af Idun 2 kr. För sista halfåret endast 2 kr. 50 öre.

Äfven kvartalsprenumeranter på ***Iduns modetidning, Barngarderoben*** *och* ***Kamraten*** *erinras om kvartalsskiftet.*

Österländska skönhetstyper.

Några anteckningar för Idun
af **Axel En.**
(Forts. o. slut fr. n:r 35).

Äfven kvinnorna i *Birma*-landet äga talrika representanter för skönhet och kvinnliga behag. Men det är här, som gränsen för de *sneda* ögonen börjar, och den som ej tycker om att se sneda ögon, bör därför ej följa mina anteckningar längre.

Birmanskorna äro till lynnet glada och otvungna. Många af dem äro knappast mindre förtjusande än japanesiskorna, om hvilka de föröfrigt i mycket annat starkt påminna. Detta är så mycket egendomligare, som de ursprungligen insupit hinduernas såväl religiösa som borgerliga vanor. I motsats till österns kvinnor i allmänhet äga birmanskorna nära nog lika stor personlig frihet som deras europeiska systrar. I själfva verket är birmanskan mera *en evidence* än männen därstädes, som icke alls göra någon invändning mot, att deras kvinnor deltaga i, ja, ofta ensamma utföra manliga sysslor. Alltså ett litet Europa i smått.

Det finns många olika raser i Birmalandet, men den *mongoliska* typen är förhärskande. Kroppslängden blir här mindre än europeernas normallängd äro och kindknotorna mera utstående, liksom näsan kortare och bredare som på kinesiskorna. Hyn öfvergår här från den vackra djupa bronstonen till en mera gulblek nyans. Deras tänder få allt mer utseende af små, bländhvita pärlor, medan håret antar en glänsande sotsvart färg. Hvad de sneda ögonen beträffar, utgöra dessa ännu icke något starkt kännemärke på typen, och ej heller hafva de ännu krupit ihop till den kinesiska ¡itenheten.

För en tjugu år sedan fanns det vid konungens af Öfre-Birmas hof en »drottning», som beskrifves sålunda af en resande amerikan: »En så vacker varelse tror jag mig förr aldrig förr hafva sett och torde nog aldrig få se hennes like i världen. Hon var, skulle man med skäl kunna säga, en af paradisets »Houris», en orientalsk pärla af sällsynt skönhet och öfverjordisk glans.»

Det säges och ej utan tillförlitlighet, att birmanernas kaukasiska typlikhet kan bero på den starka invasion af israelitiska element, som landet haft att mottaga sedan långliga tider. Detta gäller särskildt den *Kareniska* stammen, i hvilken man dock egendomligt nog äfven påträffar kvinnor och män med brunt hår och bruna, ja, *blå* ögon.

En mycket egendomlig dräkt bäres af de s. k. *»röda karenskorna»*. En stor röd turban, stundom svart, hvilar på hufvdet. Från högra skuldran nedfaller ett slags röd, romersk toga, som ordnas i smakfulla veck. Den vänstra armen är merendels bar. Ett slags schal lindas vidare om midjan och får sedan med en egendomlig hopfästning tjäna som benbeklädnad. Långa strumpor och tofflor fullända denna egendomliga kostym, som kan göras såväl mycket dyrbar som ytterst billig.

Vi komma så till *siamesiskorna*, som äfven äro värda ett skönhetsstudium. En siamesiska af börd och rang är märklig ej mindre för godt sätt att vara än för ett behagligt ansikte. Men man kan enligt europeiska begrepp icke dölja att dessa kvinnor te sig litet egendomliga med deras kortklippta, rätt uppstående hår, deras sidenhalfbyxor och silkesstrumpor och det öfver högra axeln kastade breda skärpet. Det ligger något emanciperadt öfver det hela. Ja, man skulle nästan kunna säga något af *bicyclist*.

Vid den siamesiska, fashionabla badorten *»Ko-si-chang»* kan man äfven få se många andra bisarra kostymer, mera utmärkande sig för få plagg, ja nästan otillräckligt med dylika, än för vidare smakfullhet i anordningen. Två draperade korta schalar, se där allt! Håret kortklippt, uppstruket.

Siamesiskorna ha beskrifvits såsom en småväxt, men välproportionerlig typ. I en beskrifning på ett siamesiskt bröllop har jag läst, att bruden påminde åtskilligt om en *»lefnadsglad, prunkande fjäril»* (!). (I Europa ä' de' ju *herrarne,* som kallas fjärilar?). En annan resebeskrifvare säger: »Det är sällsynt, att man å gatorna i Bangkok och Kosi-chang får se vackra kvinnoansikten, men som *småflickor* se de ej så oäfna ut. Åtminstone ha de som sådana ännu ej kommit på den gräsliga idén att svärta sina — tänder.» Om de siamesiska skådespelerskorna skrifver samme skildrare:

»De uppträda i lysande, tygknappa kostymer, med det rika, svarta håret hopfästadt i nacken med granna band och nålar; röra graciöst sina armar och fötter, sjunga med dämpad röst sina rôler och uppträda icke så sällan som — *änglar.*»

Sålunda stå de, beträffande det änglalika, ju inte alls efter europeiskorna, eller hur?

Cochin-Kinas kvinnor lära se bättre ut än siamesiskorna.

I *Cambodja* finnas de vackraste »saffransfärgade» skönheterna alltid »på lager» vid konungens hof, säger en engelsk författare och fortsätter: »De hafva tjocka läppar, starka okben samt små kinesiska sneda ögon samt tilltala vid första åsynen icke alls en europés skönhetsbegrepp om kvinnan, fastän det säges, att man snart blir mer intresserad af denna typ, än man först skulle tro.» Äfven här gäller som regel, att de unga flickorna äro vackrast, men att deras skönhet hastigt flyr sin kos. Kvinnora frå *Soochow* betraktas af kineserna som verkliga skönhetstyper. Men det måste för en europé alltid vara en pinsam syn att se dessa kinesiska halfkrymplingar strutta omkring på fötter, som snarare böra kallas missbildade än — vackra. »Deras coiffure är fruktansvärdt underlig, upptornad som den är med pinnar likt ett slags — *bålverk,* inknådadt med glänsande kåda. Andra ha sitt hår utslaget som en påfågestjärt, och åter igen andra tudela håret till väldiga vingar, som stå ut från sidorna på ett löjeväckande vis.»

Det torde vara allmänt bekant, att dessa *fasta* »hårklädslar» icke tillåta sina egarinnor att vid sofvandet hvila hufvudet annat än på så vis, att de hänga hufvudet öfver en träklabb med urhålkning för halsen. Men hvad gör man icke för att kunna se *bra* ut? De förmögnare kinesiskorna bruka stundom träda en stor *låda* öfver sin hårprydnad, då de gå till sängs. Men icke heller detta torde vara synnerligen bekvämt. Kinesiskorna sminka sig vanligtvis väl mycket — för att få en röd teint på den fula hudbotten, och deras dräkt (som ju är väl bekant för oss) anses af en sann kines såsom höjden af smakfullhet på grund af att den så väl — *döljer* kroppslinierna. Men i den åsikten torde de nog, kineserna nämligen, få vara absolut utan medhållare.

Man har beklagat, att *japanesiskorna* hafva väl stor brådska med att adoptera västerns vanor och bruk ej minst i beklädnadsväg.

Emellertid har under de senaste par åren en märkbar reaktion inträdt i dessa förhållanden. Detta bör snarare vara glädjande än motsatsen, om man besinnar, huru verkligt klädsam den nationella kostymen är för hvarje japanesiska, under det att europeiska kvinnomoder passa henne rätt illa.

Det finns ett japanesiskt ordspråk, som i öfversättning lyder: *»Kärleken varar så länge som den röda kjorteln.»* Detta förklaras däraf att i den japanska kvinnodräkten begagnas ett slags liten röd underkjortel, som kvinnorna ej vidare begagna, så snart som de gifta sig. Men vi hoppas, att ordspråket är bara förtal, och att kärleken icke flyr med äktenskapets början. — Så är det då inte hos oss, har jag hört.

Hvad beträffar deras öfriga dräkt, torde den vara läsarinnorna bekant förut.

I den japanska landsorten finnas liksom här pittoreska nationaldräkter, men med hvilkas beskrifning nu måste anstå. Så mycket kan dock sägas, att öfver hela Japan brukas samma slags plagg året om med den enda skilnad att dessa äro vadderade under vintermånaderna.

Om »håret är kvinnans vackraste prydnad», då ha Japans döttrar ingen brist därpå. Och hon känner detta sitt värde och vårdar sitt hår som en verklig skatt och är mycket mångkunnig i att arrangera sina rika, svarta hårmassor på konstnärligaste vis.

När en japanska skulle gifta sig, var det fordom brukligt att hon rakade af sig ögonbrynen och — svärtade sina tänder. I stället för att svärta tänderna lät man stundom — *förgylla* dem. Detta sätt att framhålla sitt äkta stånd har dess bättre för skönhetsbegreppen nu kommit ur mod. Icke torde de japanska äkta männen förlorat så synnerligen därpå, om också det ursprungliga motivet därtill var aldrig så vackert.

Japans kvinnor åtnjuta en mycket hög social frihet, som gör det japanska hemlifvet all heder. Och de veta att med sin naturliga grace, sin intelligens och sitt lifliga sinne hålla full räkning med vederbörande för all den frihet, som är henne lämnad.

* * *

Som slutord torde jag i sanningens intresse böra tillägga, att vare sig det gäller Japan, Kina, Birma, Indien eller Ceylon, skulle det vara ett misstag, om resenären af det här sagda ansåge sig kunna träffa på smäktande, mörka skönheter vid hvarje steg på sin färd i dessa trakter.

Där såsom annorstädes gäller då: »ingen regel utan undantag». Men så mycket kunna vi säga, att icke äro de »österländska skönhetstyperna» så sällsynta, som många européer skulle vara benägna att tro.

Tandläkare C. O. Koch's tandpasta **Floriline,** muntinktur **Odontofyl** och patent **Tandborstar** rekommenderas såsom de bästa och tillförlitligaste präparat för tändernas och munnens renhållande. Säljas hos de flesta bok- och parfymhandlande i riket samt i parti med hög rabatt hos **Carl G. Leth,** Drottninggatan 44 **Stockholm,** samt hos tandläkare **C. O. Koch,** Linköping.

Af Klädes, Stickylle och Ull tillverkas alla slags Herr- o. Damtyger samt Konstväfnader i starka och vackra kvalitéer. uti **Norrköpings Ullspinneri** Slöjdgatan 7, Sthlm, Allm. t. 70 96.

Billiga arbetslöner: Klädninnstyg, 8—9 kv. br., pr mtr kr. 1,20, Kostym- o. Kapptyg 1,75, Filtar 3 à 5 kr. Ylle afhämtas! Kem. tvätt o. färgning emott.

Ur notisboken.

Viktor Rydberg.

Oväntadt kom i lördags budskapet, att den store skalden och tänkaren Viktor Rydberg samma dag på middagen kl. 1,15 aflidit å Djursholm. Med honom har den svenska vetenskapen och den svenska vitterheten förlorat en af sina ädlaste och störste.

Han var född i Jönköping den 18 december 1828 och sålunda vid sin död nära 67 år. Från 1855 var han bosatt i Göteborg, där han idkade publicistisk verksamhet i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning. Efter att i 21 år hafva varit fast medarbetare i nämnda tidning, erhöll han af styrelsen för Göteborgs stads undervisningsfond uppdrag att hålla föreläsningar i filosofi och kulturhistoria därstädes. Under sin Göteborgstid utgaf han sina mest bekanta verk »Den siste athenaren» samt den uppseendeväckande skriften »Bibelns lära om Kristus». År 1877 invaldes han till medlem af Svenska akademien. År 1884 flyttade han till Stockholm, dit han af styrelsen för Högskolan kallats till professor i kulturhistoria.

Denna befattning behöll han till sin död. Hans föreläsningar vid högskolan skulle för några dagar sedan hafva tagit sin början för terminen, men blefvo inställda på grund af hans sjukdom, en svårartad tarmkatarr.

Till sin person var Rydberg den blidaste och anspråkslösaste, man gärna kan tänka sig. Han var i lika hög grad en ädel människa att älska, som ett snille att beundra. I sitt hem — under de senaste åren den vackra villan Ekeliden på Djursholm — njöt han också den renaste lycka. I en omgifning, som fullt tillfredsställde hans fint utvecklade känsliga skönhetssinne, omhuldades han där af den ömmaste makas outtröttliga omsorger. Han hade år 1878 trädt i äktenskap med *Susen Hasselblad*, af en känd Göteborgssläkt.

Som den närmast sörjande vid den öppnade griften står nu denna hängifna maka, men hennes sorg delas i alla svenska hem, som lärt älska den hädangångnes storsinnade diktning.

*

Drottningens välgörenhet vid Hok. Ortens fattige förlorade vid drottningens afresa från Hok en uppoffrande välgörarinna. Redan strax efter hennes ankomst dit började hon närma sig de i skilda afseenden nödställda och på allt sätt hjälpa, och sedan blef det bruk att gå till Hok och omtala sin nöd och sina behof. Drottningen syntes ej besvärad af dessa besök. Fastmer berättas, att hon själf rätt ofta uppsökt eller låtit uppsöka sådana fattige, hvilka ej vågat vända sig till henne.

Till förebyggande af missbruk hafva de besökande fått förete prästbevis, utvisande arten och graden af deras nödställdhet, och efter dettas innehåll hafva alla fått hjälp, antingen penningar eller matvaror.

Drottningen har vunnit allas hjärtan, och särskildt i de lägsta kojorna och vid sjuklägren hör man henne prisas af alla, från det lilla barnet till åldringen.

*

Dödsfall. I lördags afled härstädes i den höga åldern af 93 $^2/_3$ år änkefru *Sophie Emilie Nordström*, änka efter den på sin tid bekante riksdagsmannen i prästeståndet, kyrkoherden i Gefle, teologie doktorn Abraham Nordström. Den vördade gamla sörjes närmast af barn och barn barn. Bland de förra är kanslisekreteraren i ecklesiastik-departementet, filos. doktor Simon Nordström.

*

De båda författarinnorna, fru *Sofie Elkan* (känd under pseudonymen Rust Roest) och fröken *Selma Lagerlöf* begifva sig i början af nästa månad till Italien för att stanna där öfver vintern.

Teater och musik.

Kungl. operan har tvänne gånger under den senast förflutna veckan uppfört »Trollflöjten», båda gångerna för fullsatt salong. Det oaktadt har direktionen redan lördgats nedlägga den klassiska operan, enär dess vackra, men skrymmande dekorationer lade hinder i vägen för den öfriga repertoaren. — Hvad den första föreställningen beträffar, hvilken vi bevistade, togs priset här naturligtvis af fru *Östberg* som nattens drottning; och dock föreföll den framstående sångerskan denna afton ej fullt disponerad. Fröken *Kragballe* återgaf för första gången Paminas parti. Hon tycktes emellertid ej rätt lämpa sig härför Rösten är nog ganska vacker och nätt, men föredraget tämligen ytligt och stundom slarfvigt. Den genuint danska dialekten måste gifvetvis bortarbetas. Den yttre apparitionen är det bästa. Hr *Lundmark* hade en särdeles lycklig afton som Tamino, och hr *Sellergrens* Sarastro är sedan föregående repriser lika välkänd som hr *Lundqvists* talare. Fröken *Sparrman*, hr *Lejdström* och hr *Johanson* hade öfvertagit Papagenas, Papagenos och Monostatos' roller, åt hvilka de gåfvo ett erkännansvärd tutförande. Tärnornas och geniernas ej oviktiga partier hade likaledes erhållit goda representanter i fröknarna *Karlsohn*, *Frödin* och fru *Almati-Rundberg* samt fru *Lindström*, fröknarna *Lindegren* och *Olsen*.

»Carmen» gafs åter i måndags inför till sista plats fullsatt salong. Denna föreställning gjorde ej samma goda intryck som den näst föregående. Största intresset samlade sig naturligtvis äfven nu kring hr *Morello* (don José), hvilken ock på grund af sitt förträffliga spel blef föremål för publikens lifliga hyllning. Fru *Almati-Rundbergs* framställning af Carmen lämnade åtskilligt öfrigt att önska. Fröken Karlsohn föreföll ej heller väl disponerad. I stället för hr Söderman, som blifvit hes, fick man i toreadorens parti höra och se hr *Lejdström*, hvars krafter i intet hänseende räckte till för detta fordrande parti.

K. Dramatiska teatern förde i lördags fram sitt första nya program för spelåret. Vi våga dock liflig hoppas, att arten af denna olyckliga inledningsföreställning ej på något vis måtte bli kännetecknande för hvad teatern hädanefter ämnar bjuda af konstnärligt allvar eller för den värdighet och urskilning vid valet af repertoar, man måste ha rätt att fordra af en scen med Dramatiska teaterns ställning.

Inledningsstycket utgjordes af ett litet enakts svenskt original, ett dramatiskt debutarbete af *Fredrik Nycander*, benämndt »Sonen». Mot dettas antagande må mindre invändas, då en allvarligt sträfvande talang väl kan förtjäna och hafva nytta af en dylik uppmuntran, äfven om visserligen af detta oklara och famlande försök framgick, att den unge författaren ännu har ett stycke väg kvar till full mognad och behärskning. Det lilla stycket inrymde likväl erkännansvärda ansatser, om också dessa snarare af lyrisk än dramatisk art. Det är ju äfven som lyrisk skald hr Nycander hitintills gjort sig förmånligast bemärkt. De uppträdande gjorde förvisso sitt bästa att fylla ut den ojämna diktväfnaden; det var ock krafter sådana som hr *Hillberg* och fruarna *Fahlman* och *Sandell*, som gingo i elden för hr N:s sak.

Angående hvad sedan följde, anse vi oss så mycket hellre kunna fatta oss kort, som *Meilhac* och *Halévys* »Lilla markisinnan» — långt innan detta läses — väl för alltid försvunnit från Dramatiska teaterns scen. En viss fond af kvickhet kan man icke frånkänna denna parisiska »sedekomedi», men dess ohöljda frivolitet verkade så pinsamt, att själfva denna trogna, tålmodiga, nog så härdade stockholmska premièrepublik förmåddes till ljudliga och allvarsamt menade protester. Må de nu ock allvarsamt upptagas och lända till varaktig förbättring.

Vasateatern har nu, i stället för »Ugglan» af Finne, som förpjäs till den fortfarande lifskraftiga komedien »Maskeraden» upptagit den lilla franska interiören »En omvändelse» af Charles de Courcy.

Den täcka lilla pjäsen utmärker sig genom elegans i tekniken och rör sig om den skäligen enkla psykologiska utvecklingen hos en ung hustru från frestelsen för små snedsprång till pliktkänslans af en varm kärlek underlättade seger. Den har förut gifvits på Dramatiska teatern med hr Fredrikson och fru Fahlman i Raoul de Briches och Regine de Champolines roller. Dessa innehas på Vasateatern af hr *Svennberg* och fru *Håkansson*, som gjorde detta stycke själshistoria synnerligen njutbart.

Stycket i sin helhet och i synnerhet finalen med hr Svennbergs ypperliga stumma spel, väckte på premièren den talrika publikens lifligaste erkännande.

Filharmoniska sällskapet höll i lördags en talrikt besökt ordinarie valsammankomst. Då sällskapets nitiske och skicklige dirigent, kapellmästaren A. Hallén, af sin verksamhet vid k. operan var förhindrad att vidare kvarstå i denna egenskap, valde sällskapet till sin dirigent enhälligt director musices vid Upsala universitet hr I. E. Hedenblad. Till ledamöter i sällskapets styrelse omvaldes kammarherren A. Burén (ordförande), assessorn friherre E. von Otter (v. ordförande), ingeniören Erik N. Jonsson (kassaförvaltare) och notarien E. Fahlstedt (sekreterare) samt nyvaldes fru *Iris Lundquist*, född Hoflund, och fru *Emilie d'Ailly*, född Uggla. Till suppleanter i styrelsen omvaldes fru *Amelie Carlström*, född Amilon, och e. o. biblioteksamanuensen filos. doktor M. Boheman.

Såsom ordinarie repetitionsdag bestämdes måndagen. Första repetitionen under nya arbetsåret hålles måndagen d. 7 oktober.

The Fisk Jubilee Singers ha nu hållit afskedskonserter hvarenda dag i denna vecka och hafva förunderligt nog ständigt haft att glädja sig åt fulla hus. En enastående framgång!

Aulinska kvartetten begynner sina kammarmusiksoaréer den 15 oktober. Abonnemangsbiljetter finnas redan tillgängliga hos hrr musikhandlare. Den 21 oktober anträder kvartetten en tourné till Norrland, hvarunder 10 konserter komma att gifvas.

Undervisning i pianospelning meddelas fortfarande i hr *Richard Anderssons* berömda pianoskola, äfvensom af hr *Knut Bäck* och fröken *Hedvig Svenson*, till hvilkas annonser vi hänvisa.

Bells hatt.

Från engelskan

af

Ellen Bergström.

Ändtligen fann hon i en ansedd modehandel på Oxford street, hvad hon sökte. Butiken låg i ett hörn, och Bells hatt satt i det åt sidogatan vettande fönstret, där i allmänhet de enklare hattarne hade sin plats. När man sett sig trött på alla de bedårande hufvudbonader, med hvilka det skyltades i bodens förnämsta fönster, vände man om hörnet för att äfven taga i skärskådande mer alldagliga hattar, som här helt anspråkslöst presenterade sig för betraktaren.

En svart katt med ett violett sammetsband om halsen satt i fönstret som pendant till Bells hatt, hvilken var en smakfull sammansättning af svarta spetsar, stenkolsaigretter och violer. Blommorna sågo så naturliga och lefvande ut samt voro så ledigt ordnade, att man nära nog måste undra på, huru de kommit dit, och vore färdig att antaga, att hatten blifvit kvarglömd i skogen och återfunnen följande morgon, öfvervuxen med violer.

»Just den där,» ropade Bell gladt; »den vill jag ha.»

»Det är icke något pris utsatt på den,» sade Jenny fundersamt.

»Nej, men det är icke möjligt, att den kan kosta öfver tjugu. En sådan där liten luftig tingest af spetsar,» svarade Bell.

»Men man får allt betala rätt dyrt för sådana där små luftiga tingestar, när det är fråga om att sätta dem på sig,» invände Jenny förnumstigt.

De båda systrarna skrattade, och bror Tom gjorde den anmärkningen, att han skulle vilja köpa katten, hvarpå alla tre gingo in i boden.

Bell berättade efteråt för sin mamma, att ingenting gör en flicka fulare än att profva hattar. När den första och andra blifvit utan framgång profvade, kan man vara öfvertygad om att se ännu sämre ut i den tredje. Efter den sjätte förlorar man helt och hållet all omdömesförmåga, och vid den åttonde får man afsky. Bell hade profvat en mängd hattar, innan hon kom till fru Best, och vid sitt inträde i butiken blef hon med nedslagenhet varse sitt ansikte i spegeln. Hon hade aldrig varit ansedd som någon skönhet, men

folk i allmänhet tillerkände henne epitetet täck. Men, uttröttad och uttråkad som hon nu var af att profva hattar, föreföll hon sig själf ordentligt ful.

»Jenny,» hviskade hon, »jag är verkligen alltför ryslig i dag för att kunna profva ut en hatt, som vi bli nöjda med.»

»Åh,» svarade Jenny, »om du bara ser någorlunda ut i den i dag, kommer den med all säkerhet att kläda dig riktigt bra i morgon. Sätt den på dig, skall jag säga hvad jag tycker!»

Några af fru Bests fina kunder befunno sig i butiken, men det var ingen trängsel. Bell beskref med sin behagliga och välljudande röst den svarta spetshatten. Därvid vände sig en ung man om och såg på henne. Han satt i en stol bredvid ett äldre fruntimmer, som var ifrigt upptagen af att välja ut ett par mössor, och som behöfde tid att bestämma sig. Hon besvärade honom ej med att afgifva något omdöme, och han satt och väntade tålmodigt.

»Jag förstår, hvilken af hattarne fröken menar, och skall genast taga hit den,» sade det kvinnliga biträdet artigt. »Den skall väl profvas?»

Bell tog af sig den svarta sammetshatten, som tjänat ut, och blottade ett hufvud, öfvertäckt af små blonda, krusiga lockar. Hon skämdes för dessa ostyriga lockar och försökte att med båda händerna släta till dem, något som visade sig alldeles resultatlöst. Denna rörelse måtte ha roat den omförmälde unge mannen, ty han vred på mustascherna, för att dölja ett leende.

»Är det denna hatt, fröken menar?» frågade biträdet.

Ja, just den var det. Det kritiska ögonblicket var inne, och Jenny stod och betraktade sin syster med riktig granskaremin och ej utan en viss orolig spänning. Men i ett nu var all oro borta. Hatten var öfver all förväntan klädsam. Den satt så väl på de blonda lockarna och förlänade rent af ny fraicheur åt det lilla trötta ansiktet och glans åt ögonen.

»Den är som enkom beställd åt mig, Jenny, och jag tager den,» sade Bell utan tvekan. »Jag var från början säker på, att den skulle passa.»

»Det är den klädsammaste och sötaste hatt, du någonsin haft, Bell!» utropade Jenny i uppriktig beundran.

Herrn med mustascherna iakttog under synbart intresse den lilla scenen. Hans lifliga bruna ögon spelade af munterhet, allt under det han ifrigt snodde sina mustascher. De båda flickorna voro så okonstlade och naiva och med lif och själ upptagna af sin sak. Ingen annan i butiken gaf akt på dem, och den gamla damen var ännu fördjupad i funderingar rörande sina mössor.

»Hatten passar fröken utomordentligt väl,» sade biträdet artigt. Det var den ofta upprepade frasen, som uttalades under förutseende af att en så lätt tillfredsställd kund komme att förorsaka bra litet besvär.

»Ja,» sade Bell, med en blick i spegeln, »den gör det. Så jag bestämmer mig för den. Hvad kostar den?»

»Trettiofem och femtio,» var det förbindliga svaret.

Ett litet rop halkade ofrivilligt öfver Jennys läppar. Bells förnöjda uttryck flydde ögonblickligt sin kos. Men beslutsamt tog hon genast af sig den så ifrigt åtrådda hatten och sade i bestämd ton:

»Jag kan ej gå högre än till tjugu. Vill ni vara god och visa mig några billigare hattar.»

»Fröken kan icke få någon annan, som kläder lika bra; visst ha vi äfven billigare, men —»

Bell satte en mycket beslutsam min på sin lilla mun och vidhöll det pris, hon nämnt.

»Men det är verkligen skada, att du ej tar den,» pläderade Jenny. »För en gång må du väl kunna tillåta dig en liten extravagans, Bell! Det är en sådan förtjusande hatt och så klädsam se'n!»

Herrn med mustascherna gaf uppmärksamt akt på Bell.

»Nej, Jenny,» sade hon med fasthet. »Jag har ju Kate att tänka på. Det är icke värdt att göra affär af småsaker. I alla händelser hade hatten ju endast räckt öfver sommaren.»

Jenny drog en suck och teg. Denna tystnad var vältaligare än ord. Tom lekte med katten, som hoppat ned ur fönstret, och biträdet hade gått efter billigare hattar.

»O, Bell, du kommer aldrig att se så bra ut i någon annan hatt,» sade Jenny plötsligt. »Denna är som ämnad dig af féerna. Man skall icke vägra att mottaga deras gåfvor.»

»Kan du kalla hatten en *gåfva*, Jenny?» Bell log litet missmodigt. »Den är dyr och kan icke heller betalas med trollpengar. Om féerna haft något att skaffa med den, borde de ihågkommit, huru inskränkta tillgångar vi dödliga ha.»

»Jag kan icke begripa, hvarför den skall vara så dyr,» sade Jenny och betraktade hatten med en bekymrad min.

»Inte jag heller,» sade Bell. »Jag kunde aldrig ana priset. Men nu slår jag den alldeles ur hågen, och så tala vi icke mer om den saken.»

Biträdet kom nu tillbaka [illegible] hattar, och Bell gjorde sitt bästa [illegible] intresserad af dem. Hon valde slutligen [illegible], som var enkel och fin. Hon tyckte om tusenskönorna på den, sade hon. Fasonen var äfven bra. Men icke kunde tusenskönorna jämföras med violerna, förstås! Bell betalade hatten och uppgaf namn och adress.

»Var god skicka den så snart som möjligt,» sade hon. »Miss Ormiston, St. Hugh's Vicarage, Clatter Lane.»

Herrn med mustascherna spratt till. En svag rodnad öfverfor hans ansikte, då han såg de unga flickorna och den lille pojken lämna butiken. De gingo sin väg, utan att ens kasta en blick åt det håll, där han satt. När de kommit ut på gatan, reste han sig och gick fram till den fröken, som skrifvit upp adressen.

Ett kort samtal följde, hvilket tycktes sluta till hans fulla belåtenhet. Han kände i fickorna och gick därpå tillbaka till den gamla damen.

»Moster,» sade han, »vill du vara god och låna mig litet pengar; jag har inga på mig.»

»Mycket gärna,» sade hon och lämnade honom den begärda summan. »Jag är nu strax färdig att gå.»

»Tack, moster,» sade han och tog guldmynten, hvarpå hon gaf order om sina mössor.

De gingo ut och satte sig i vagnen. Han var tyst en stund, men så började han tala i ovanligt liflig ton.

»Moster,» sade han, »jag är ett trögdjur.» — Han gjorde denna själfbekännelse på fullaste allvar. — »Jag har varit för lat att höra efter mina vänner. En dag såg jag i tidningen, att gamle Ormiston fått en eländig prästsyssla i City, men därpå glömde jag alldeles bort honom.»

»Ormiston? Var icke han din lärare?» frågade fru Beaufort. »En förträfflig man, vill jag minnas. Han gjorde sig förtjänt af att blifva ihågkommen.»

»Visst gjorde han det! Och jag har totalt glömt bort honom. Jag reste utomlands, som du minns, moster; och så kom onkel James plötsliga död och allt besväret med att sätta sig in i alla nya plikter och förhållanden. Men nu har jag beslutit att redan i morgon dag gå och hälsa på gamle Ormiston.»

»Vet du då hvar han bor?» frågade fru Beaufort.

»Ja, han är vice pastor i St. Hugh, en ohygglig kyrka i Clatter Lane. Han har familj, och de bo i pastorsbostället, som förr varit sjukhus. Underligt att de kunna lefva!»

»Kära min gosse, det var förskräckliga underrättelser du fått!» sade den gamla damen med verklig fasa. »Stackars människor, jag hoppas de vistas vid kusten om sommaren.»

De tre medlemmarne af Ormistonska familjen, hvilka återvände med omnibusen till City, voro i lycklig okunnighet om det medlidande, de väckt. Om Bells hjärta sved vid tanken på den vackra hatt, hon så tappert afstått ifrån, visade hon åtminstone i det yttre ingen sorg öfver sitt offer.

Det förkättrade pastorsbostället var ett smutsfärgadt hus inkiladt mellan magasin och kontor, men det var deras *hem*, och de älskade det. I den skumma salen brann en eld i den öppna spisen, och far och mor, Klara och Jack sutto kring tébordet. Kate, den föräldralösa kusinen, satt i en länstol vid elden och drack sitt té, insvept i en schal, ty hon var sjuklig.

»Nå barn,» sade fru Ormiston, »ha ni uträttat allt hvad ni skulle i West End?»

»Ja, jag tror ej vi glömt något, mamma,» svarade Jenny.

»Och fick du någon hatt, som passade, Bell?»

»Ja,» sade Bell och log, »en ganska nätt och treflig».

»Men hon tog inte den, hon tyckte bäst om,» sade Tom och slog sig ned bredvid Jack vid bordet. »Hon var förtjust i en med violer, men den var för dyr. Jenny ville, att hon skulle ta' den, men —»

Bell sprang fram, men Jenny, som var närmast lade handen på hans mun, som ville skvallra om hemligheter. Fru Ormiston förstod genast, att Tom skulle tystas, hvarför hon tillsade Klara att gifva honom marmelad.

»Små gossar förstå sig ej på fruntimmerssaker,» sade hon. »Och så borde de ej vara så intagna af sin egen röst. Kära flickor, ni äro väl rysligt hungriga? Nu slår jag i té.»

Pastor Ormiston, en man med vänliga blåa ögon och grått hår, såg kärleksfullt på alla de unga ansiktena omkring sig. Plötsligt påminde han sig ett annat ansikte, som var brådmoget och sorgset, och vände sig till sin systerdotter med några vänliga ord. Kate såg tacksamt leende upp på honom. Kate var dotter till en syster till pastor Ormiston, hvilken blifvit änka och strax efteråt själf plötsligt insjuknat och dött. Detta hem var det enda, där den föräldralösa flickan kunde få ett skydd mot världens stormar. Många hade de varit, som beklagat den fattige prästmannen för den tillökning i bekymren, han genom detta barn fått, men få de, som visste, huru gladt Ormistons gjorde sitt tysta offer för den hjälpbehöfvande släktingen.

Bell var den enda af familjens medlemmar, som hade några egna penningar att förfoga öfver. Hennes gudmor hade testamenterat henne tusen pund, och som detta lilla kapital blifvit förmånligt placeradt, var räntan därpå till en god hjälp i hemmet. När kusin Kate, sjuk och klen, flyttade till dem, hade Bell beslutit att göra hvad hon kunde för henne. Våren kom med snabba steg. Kate behöfde en ny klädning och behöfde äfven blifva muntrad och road. Bell föresatte sig i tysthet att spara in på egna utgifter för att kunna tillgodose Kate, och hon var ej den, som lätteligen afstod från ett fattadt beslut.

Aprilsolen smög sig på både möjliga och omöjliga vägar in i prästhuset. Ormistons voro tidigt uppe och välkomnade med tacksamt sinne dess sneda strålar, liksom de öfver hufvud tacksamt mottogo alla de små fördelar, dem mera lyckligt lottade dödliga förbise. Bell hade burit in en kopp chokolad till sin kusin och berättade för henne, att det lofvade bli en härlig dag.

»Du måste ha en ny klädning, Kate,» sade hon gladt. »Nej, skaka icke på hufvudet! Du är alldeles för söt att gå i gamla fula kläder. Vi skola laga, att du blir riktigt fin, bara du blir stark nog att orka med profningarna.»

»Hvad ni alla äro snälla mot mig,» sade den sjuka flickan tacksamt. »Hör du Bell, jag är nyfiken att få se din nya hatt. Är den klädd med blommor?»

»Ja, med tusenskönor,» sade Bell och undertryckte en liten suck.

»Tusenskönor?» sade Kate. »Du borde ha violer. De skulle bestämdt kläda dig bättre.»

Bell log och gick till fönstret för att släppa in litet sol. Hon drog upp rullgardinen och såg ut på en nedrökt mur och en hop skorstenar, allt lätt kantadt med aprilmorgonens glada färgton.

»Ack,» sade hon, »nog tycker jag om gamla välbekanta London förstås, men ofta har jag önskat, att vi bodde på landet. Jag undrar, om pappa någonsin skall få en liten hvitrappad landskyrka, inbäddad bland grönska och omgifven af kullar. Jag älskar kullar, blott de ej äro allt för höga. Och tänk på ljudet af koskällan och doften af backtimjan!»

Ett par minuter hängaf hon sig åt drömmerier om landets behag. Men så ringde frukostklockan och kallade henne ned. Hon nickade åt Kate och sprang utför trappan.

»Den rara Bell,» sade hennes kusin sakta. »Må Gud uppfylla hennes önskningar! De äro oskyldiga, och det kan ej skada henne att få dem förverkligade. Och må han löna henne tusenfaldt för hennes ömhet mot mig!»

Det är ljuft att ledsagas af en bön. Bells hjärta var lätt, då hon sprang utför den mörka gamla trappan; hon hade en förnimmelse af, att det förestod henne någon oväntad glädje. Kanhända var svaret på Kates bön henne så nära, att hon kände fläkten af den.

Mellan elfva och tolf kom hattasken. Den ställdes in i salen. Bell, som höll på att damma inne i sin fars rum, ropades genast ut af Jenny och Klara. Hon kom, tämligen likgiltig, med damtrasan i handen, och tillsade Klara att lösa upp snöret och öppna asken. Den yngsta af flickorna efterkom mycket villigt denna tillsägelse. Varsamt upplyfter hon en massa silkespapper.

»Du sade ju, att hatten var klädd med tusenskönor, Bell, men det är violer på den här.»

»Violer?» utropade Jenny.

»Ja, violer,» upprepade Klara och tog försiktigt fram hatten ur asken. »Och de äro visst lefvande!»

»Det är ett misstag begånget, Bell,» sade Jenny

Extra fin Marsala (Qualité Inghilterra) lämpligt lagrad sedan 1891. Vid undersökning af härv. handelskemist befunnen enl. analys *fullgod*. Pris kr. 1: 25 pr butelj. Finnes endast hos **K. A. Nydahl & C:o** Stockholm, 2 Stureplan. Riks- och Allm. telefon.

med allvarlig min. »De ha skickat hem den första hatten. Det är i sanning grymt, att den skall fortsätta att fresta dig så här.»

»Vi få skicka den tillbaka naturligtvis,» sade Bell bestämdt.

»O, jag har aldrig sett en så förtjusande hatt!» skrek Klara i hänryckning. »Man tycker nästan att violerna växa på den. Det är som komme den direkt från skogen. Se på bladen och stjälkarna! Ack, om pappa tilläte att jag finge lära mig göra blommor. Aldrig kan det väl vara ditt allvar att skicka den tillbaka, Bell?»

»Det är tvungen sak,» svarade Bell, som under det hon tålade, upptog ett hopviket pappersblad, som var fäst vid ett af banden.

Jenny märkte, att Bell rodnade till.

»Det är icke något misstag,» sade hon och log med grop i kinden. »Läs det här! De kommo under fund med, att de begärt för mycket för hatten med violerna, och be om ursäkt. Eftersom den klädde mig så väl, taga de sig friheten skicka mig den och hoppas i framtiden bli ihågkomna etc. Ack, nog skola de bli ihågkomna! Så snällt af dem! Hvar är mamma?»

Bell kastade ifrån sig dammtrasan, satte på sig hatten och såg sig i spegeln, hvilken emellertid endast svagt återgaf hennes lyckliga ansikte. Klara hade sprungit efter fru Ormiston, och Jenny kunde ej taga sina ögon från system. När prästfrun kom in, blef hon lika barnsligt glad som hennes flickor, och betraktade med förtjusning de underbara violerna.

»Om jag vore du, Bell,» sade Klara med eftertryck, »skulle jag begagna den där hatten jämt, ute och inne. Vi få främmande i eftermiddag. General Grigg sade, att han skulle komma och hälsa på far efter påsk, och om han har sin dotter med sig, skall hennes aktning för familjen ökas, om hon får se din hatt.»

»Det är ingen dum idé, Klara,» sade Jenny. »Om Griggs äro här, så bör du komma in helt apropos som från en promenad, Bell.»

»Jag skall verkligen ut på promenad i eftermiddag,» sade Bell skrattande. »Fru Ross väntar mig, och det skall säkert roa henne att se min nya hatt, hon som icke sett ett bodfönster på månadtal.»

Fru Ross var kyrkoherdens hustru, och hon bodde i en hyrd bostad i Bloomsbury. Hon hade lidit af en svår sjukdom och konvalescensen gick långsamt. Flickorna Ormiston gjorde allt hvad de kunde för att glädja och muntra henne. Half tre vandrade Bell af, klädd i sin nya hatt. Fru Ormiston, Jenny och Klara följde henne ända ut i förstugan och Kate tittade på henne från fönstret. Det var en sådan härlig dag, att till och med de mörka gatorna i City tycktes upplifvade af vårens återkomst. Blomsterförsäljare stodo i hvart gathörn och drefvo liflig handel; St. Paulkyrkans dom aftecknade sig mot en himmel af klaraste blått och korset på toppen sken som eld i solen. Bell kom in till fru Ross och blef hjärtligt välkomnad af sin sjuka vän. Fru Ross' lilla gosse klättrade upp i Bells knä och luktade på violerna och ville äfven plocka ett par af dem och gifva sin mamma, något som Bell hade rätt mycken svårighet att få honom att afstå ifrån. Vid half-fyratiden återvände Bell till Clatter Lane.

Jack öppnade för henne. Han var en riktig läsvurm och hade ännu tankarne i sin bok, när han kom och öppnade. Ingen brukade tilltala Jack, när han var fördjupad i någon bok, och Bell gick, utan ett ord, direkte in i förmaket. »Griggs äro här,» tänkte hon, då hon hörde ljudet af röster inifrån och, rödblommig och fraiche efter promenaden, steg hon in. Men det var icke general Griggs raka och stela figur, som reste sig, när hon gjorde sitt inträde i förmaket. En ung man med vackert och distingueradt utseende steg upp och presenterades af fru Ormiston som sir Charles Ashwood.

»Du har ofta hört mig tala om min forne elev, Bell,» sade pastorn med tillfredsställd min. »Men jag vågade icke hoppas, att ni skulle hitta till Clatter Lane,» tillade han, vänd till den unge mannen..

»Känner man ej i ett sådant här stadshem längtan efter frisk luft och landtlif?» frågade sir Charles och såg på Bell.

Han märker naturligtvis hatten, tänkte Jenny.

»Vi trifvas mycket väl i detta gamla hus,» svarade Bell, »men en dag som denna kommer en nog att längta efter landet.»

Med guld i lockarna och en violblå skiftning i de grå ögonen, fin, späd och skär, som hon var, förtroliade hon alldeles Charles Ashwood och kom honom att i denna stund inom sig besluta att taga vård om henne och föra henne till gröna ängar och friska vattensprång! Hans vanligen så ogenomträngliga ansiktsdrag måtte hafva förrådt, hvad han tänkte, ty till och med dessa enkla, rättframma föräldrar upptäckte den hemlighetsfulla dragningskraft deras lilla Bell öfvade på honom.

Hatten fick vara med i alla väder hela sommaren. Violerna hade förlorat sin fägring, och de gröna bladen bleknat, när Bell ändtligen insåg, att den var för illa medfaren för att kunna gå med längre.

»Men jag skall gömma den hela lifvet,» sade hon och såg på den med öm blick. »Min största lycka daterar sig från den dag, då jag profvade den första gången. Den snälla fru Best, jag skall i alla tider bli hennes trogna kund.»

»Hon kommer att med nöje mottaga beställningarna för din utstyrsel,» sade Jenny. »Hvilken vacker brudkrans du kommer att få! Säkert har hon förtjusande myrten och orangeblommor!»

»Ja,» svarade Bell tankfullt, »nog blir kransen vacker! Och som du kanske hörde, har Charlie tagit löfte af mig, att min reshatt skall bli klädd med violer. Vi gifta oss ju i oktober, och då blomma violerna igen.»

Innehållsförteckning.

Matilda Wrede. (Med porträtt). — En ung moder; poem af *Ernst Högman*. — »Storskola» eller »vinkelskola»? af *Erk*. — I ateliern; en äktenskapsscen af *Max Hirschfeld*. — En liten visa; af *Birger Schöldström*. — »Om jag gjorde rätt . . .» Af *V—na*. — Från Iduns läsekrets: Ett Barbariskt mode. Österländska skönhetstyper; några anteckningar för Idun af *Axel En*. (Forts. och slut). — Ur notisboken. — Teater och musik. — Bells hatt; öfvers. från engelskan af *Ellen Bergström*. — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Redigeras af **Sophie Linge**.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Om du kunde räkna de klara
Stjärnor uppå himmelen blå,
Så kunde du räkna vår skara.
Uti trohetens färg vi gå.

Om du vill med oss stämma möte,
Ja, »dra' då åt skogen» förvisst;
Si, uti dess lummiga sköte
Kan man komma uppå grön kvist.

Men vill du till skogen ej fara,
Ett möte i hemmet då stäm,
Och du skall ej ångerköpt vara,
Ty då kan du njuta med kläm.

Men när du oss klämmer och sårar
Och pressar uti dina nät,
Så vi gråta blodiga tårar,
Det kommer surt efter; minns det!

Om än du försötmar vår smärta,
Förbli vi dock ständigt på lur,
För att dig få riktigt nedsvärta,
Ty hämnden är ljuf, eller hur?

Mitt hela jag härmed framräcker,
Ombildadt så där »pö om pö»:
En fisk som är smaklig och läcker,
Men pinas, förrän han kan dö.

Hvad tändes uti medeltidens
Grymt råa vidskepelsens natt?
Hvart hvad? kommer numer med fridens
Och kunskapens heliga skatt.

Har du ej en älskad begråtit
Vid hans hvad? Ack, lycklig är du!
En skogarnas nymf, som man låtit
Förblifva i sagan ännu.

Hur ropar en krushårig unge,
Då först han sitt öga uppslår?
Hvad finnes i vildmarkens dunge,
Ja, nästan i hvart och ett snår?

Nämn färgen på två himlaspeglar;
— Hvar yngling vill blicka däri. —
När man uti stormväder seglar,
Hvad vill man då komma uti?

Hvilken bit af slaktoxen feta,
Vill husfrun helst ha, om hon får?
Nu kan jag ej mera framleta.
Mitt hela är slut för i år.

A. N—ll.

Charad.

Kropp som tycks i rymden hvila,
Omkring hvilken världar ila,
Och som lif till allting bär,
Det helt visst mitt *första* är.

Ljuf nog att dig lätt bedåra
Kan mitt *andra* ock dig såra,
Om du, lockad af dess prakt,
Bryter henne utan akt.

Efter ljus mitt *hela* längtar,
Efter solen ser och trängtar
Att som hennes bild få stå,
När dess strålar henne nå.

S. L.

Förvandlingsgåta.

Fastans väfmåg = present.
Prest knif os ur = titel.
Knorrig nöp = stad i Europa.
Junos lim lier suj = tal.
Skogs nu elak = gift.
Tre matask = fartygsdel.
In smaksak spel näs = icke allom beskärdt att vara.
Ettera sparken = ett nöje.
Däm delo = egenskap.
Ränte kre stag = kan göra skada.
Fä te lek rek = substantiv.
Fikon jösse rd = näringsgren.

Slutbokstäfverna bilda namnet på en populär person och begynnelsebokstäfverna något han gjort bekantskap med.

Fiskarflickan.

Tabula magica.

1	1	1	2	2
2	3	4	5	5
6	6	6	7	7
8	8	8	9	10
10	11	11	12	12

Omflytta talen i de 25 rutorna, så att sifferraderna — antingen man hopsummerar dem lodrätt, vågrätt eller diagonalt — gifva summan 31.

S. L.

Vokalförändringsgåta.

Om du med *ö* mig skrifver,
Går jag med fjädrar prydd,
Men om vokalen bytes,
I rock af skräddarn sydd.

Valborg.

Aritmogryf.

1) Uti mig du skulle finna
Din tillvaro något stängd.
2) Namn på mången grekisk kvinna.
3) Namn på konstnär, ganska 'slängd'. (Obs. förnamn.)
4) Djur, hvars kött man gärna tärer.
5) Utaf Malmöhus en del.
6) Ö, dit Mälarns bölja bärer.
7) Bibliskt namn, tar jag ej fel.
8) Hvad likt elefantens betar
Är af ben, men lägre står.
9) Liten hjälpsam man, som stretar
Nattetid i husets vrår.
10) Så en liten flod som rinner
Uti Ryssland, och hvars lopp
Du på kartan kanske finner,
Om du söker Dniepr opp.

1	1	2	3	4	5
2	6	2	7	4	7
3	7	5	2	9	4
4	2	7	4	8	9
5	2	10	2	11	12
6	7	8	13	14	10
7	15	16	12	7	8
8	9	17	18	7	4
9	18	9	12	18	7
10	6	2	1	7	4

Begynnelsebokstäfverna bilda namnet på en omtyckt fransk författare och slutbokstäfverna titeln på ett af honom utgifvet arbete, öfversatt till svenska språket.

S. L.

Lösningar.

Logogryfen: Juvelskrin; skur, sur, ek, en, is, sken, skjul, sjuk, vin, lek, jul, rask, ris, svin, Sven, sik, sju, juvel, lur.

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, **Tandpasta, Tandtinktur** nya preparat för tänderna vård: finnas å de flesta apotek, i parfymaffärer o. hos hrr handlande. Parfiförsäljning för Sverige hos Bendix, Josephson & C:o, Stockholm, 11 Regeringsg.

HULTMANS Cacao & Chocolad rekommenderas som den bästa och vitsordas på det varmaste af professorerna hrr Joh. Lang, Seved Ribbing, Nils O:son Gadde, C. J. Ask samt doktor Olof Moberg.